

Posudek na diplomovou práci

MUDr. Luděk DVORÁK

PSYCHOSOCIÁLNÍ KLIMA NA SPECIALIZOVANÉM ODDĚLENÍ VĚZNICE PŘÍBRAM

Vězení je prostředím, kde abúzus drog má svoji dlouhodobou historii. Spolužití jednotlivců s různě vyjádřenou asociální poruchou osobnosti v úzkém prostoru věznice a sporadické intervence ze strany vězeňského personálu, který je stále více nucen zaměřovat se na ostrahu a plnění administrativních povinností, mají za následek rozvoj tzv. druhého života odsouzených. Vězeň je více méně nucen přijmout subkulturní normy a pravidla s přesně vymezenými sociálními vztahy a pozicemi v rámci sociálně patologických forem chování. Mezi odsouzenými převládá názor, že droga umožňuje „přežít“ výkon trestu odnětí svobody. Proto jsou zde drogy favorizovány a jsou předmětem nezákonných „obchodů“. Vězeňská služba se snaží tento problém řešit jednak budováním specializovaných oddělení pro drogově závislé, jednak vytvářením bezdrogových zón.

Předložená diplomová práce se zabývá vězeňskou drogovou scénou v závislosti na aktuální psychosociální atmosféře výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Příbram, kde je kladen mimořádný důraz na dodržování zásad bezpečnosti a na kontrolu. Autor sleduje vliv těchto změn na efektivnost programů zacházení s odsouzenými toxikomany.

Diplomová práce je členěna do dvou základních bloků – na část teoretickou a empirickou. Teoretická oblast je uvozena zařazením penitenciární psychologie v celkovém kontextu psychologie forenzní. Ve stručnosti jsou vymezeny úkoly penitenciární psychologie, především ve vztahu k odsouzeným. Další tři kapitoly práce jsou věnovány vývoji drogové scény v ČR a s tím související kriminalitě, abúzu drog ve věznicích (historie, současná situace, spektrum zneužívaných látek, příčiny a rizika abúzu drog, typický profil odsouzeného toxikomana) a charakteristice specializovaných oddělení pro drogově závislé (vznik, struktura, cíle, obsah a realizace programů, personální obsazení).

Závěrečná kapitola teoretické části práce je věnována psychosociálnímu klimatu v obecné rovině poznání (historie, vývoj a obsah pojmu, vybrané teorie) a sociální atmosféře v konkrétních současných podmínkách našich věznic.

V empirické části práce jsou uvedeny hypotézy a je popsán zkoumaný vzorek odsouzených. Samostatnou kapitolu tvoří popis použité metody – Moosův dotazník pro měření psychosociální atmosféry CIES (stupnice, popis subškál, validita, reliabilita) a postup při aktualizaci a modifikaci uvedeného dotazníku. Přestože zkoumaný problém je diskutován v teoretické části práce, považuji za potřebné, aby byl ve stručnosti zmíněn i v souvislosti s výzkumnou sondáží a aby byl vymezen také její cíl.

Zpracování výsledků, ověření hypotéz je přehledné (dokumentace výsledků pro jednotlivé subškály je uvedena v přílohách práce). Souhrn a výsledky výzkumné sondáže jsou interpretovány s ohledem na aktuální změny probíhající v českém vězeňství.

V závěrečných kapitolách jsou diskutovány možnosti diagnostiky psychosociálního klimatu ve věznicích, perspektivy specializovaných odsouzených pro odsouzené toxikomany a filosofické aspekty vývoje českého vězeňství.

K práci je připojen aktuální seznam odborné domácí i zahraniční literatury, který je v textu adekvátně využíván. Přílohová část obsahuje dokumentaci k Moosovu dotazníku a k jeho modifikaci, statistická data v tabulkových přehledech pro jednotlivé subškály CIES.

Závěr

Předložená práce MUDr. L. Dvořáka spojuje jeho profesní zkušenosti lékaře a psychologa. V podtextu jeho záměrů je výrazně kritické posouzení současné koncepce managementu vězeňské služby, která se odklání od systematického a resocializačního zacházení s odsouzenými a má pouze formální charakter. Orientace práce není v tomto směru ojedinělá (viz. rigorózní práce Mgr. S. Haluzové: Skupinová práce s odsouzeným, FF UK, 2003 a Mgr. M. Tamchyny: Psychologická problematika vnitřní diferenciací odsouzených, FF UK, 2006) a potvrzuje snahu penitenciárních psychologů přispět konkrétními výzkumnými sondážemi ke změně daného systému. Především v tomto ohledu spatřuji význam předložené diplomové práce.

Doporučuji, aby se předložená diplomová práce stala předmětem obhajoby

Praha dne 21. srpna 2006

PhDr. Miluše Urbanová, CSc.